

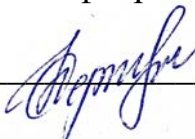
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту
та публічного адміністрування

Протокол №1 від 29.08.2022 р.

Завідувач кафедри



Н.С. Іванова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Іванова Н.С.
доцент, д.е.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова (для студентів спеціальності «Економіка», «Міжнародні економічні системи»)
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	28
Практичні / семінарські, годин	28
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	94
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6,7
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Метою дисципліни «Економічна безпека» є формування у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань у сфері економічної безпеки.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері економічної безпеки; **формуванні вмінь та навчок: визначення** поняття і сутності економічної безпеки; **визначення** національних інтересів та загроз національній економічній безпеці; **дослідження** складових національної економічної безпеки; **аналіз** проблеми та сучасних механізмів забезпечення економічної безпеки України; **застосування методів** дослідження регіональної компоненти забезпечення національної економічної безпеки: сутність і основні чинники економічної безпеки регіону; та невизначеності; **визначення** теоретичних положень економічної безпеки підприємства; **дослідження** функціональних складових організації економічної безпеки підприємства; **застосування** методичних підходів до оцінки та аналізу економічної безпеки підприємства.

Предмет: загальні закономірності; принципи і основні напрями забезпечення економічної безпеки на макро-, мезо- та мікрорівнях.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність економічної безпеки

Тема 2. Національні інтереси та загрози національній економічній безпеці

Тема 3. Складові національної економічної безпеки

Тема 4. Проблеми та сучасні механізми забезпечення економічної безпеки України

Тема 5. Регіональна компонента забезпечення національної економічної безпеки: сутність і основні чинники економічної безпеки регіону

Тема 6. Загальні теоретичні положення економічної безпеки підприємства

Тема 7. Загрози економічній безпеці підприємств

Тема 8. Економічні злочини як фактор ризику економічної безпеки підприємства

Тема 9. Функціональні складові організації економічної безпеки підприємства

Тема 10. Методичні підходи до оцінки та аналізу економічної безпеки підприємства

Тема 11. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– загальних програмних компетентностей:

визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

здатність бути критичним і самокритичним.

здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність генерувати нові ідеї (креативність);

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність працювати автономно;

здатність працювати в команді;

здатність проведення досліджень на відповідному рівні

знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

здатність приймати обґрунтовані рішення;

навички міжособистісної взаємодії;

здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

– фахових програмних компетентностей:

вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними;
здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;

здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин;

здатність визначати та описувати характеристики організації;

здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;

здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів;

здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення задач;

здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;

здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних;

здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами;

здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації;

здатність оцінювати інформацію, що використовує підприємство стосовно її достовірності та об'єктивності;

здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку;

здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;

здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси;

здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;

розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

2) досягнення програмних результатів навчання:

асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу;

виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані рішення;

використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів;

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;

відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя;

вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;

володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження економічних процесів;

демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей;

демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень щодо забезпечення економічної безпеки;

застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);

застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

здатність аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію;

здатність виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера;

здатність виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для визначення рівня економічної безпеки та її виявленню загроз;

здатність виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;

здатність відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи;

здатність демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи;

здатність застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

здатність застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти;

Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;

ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;

усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

теоретичних та методологічних засад економічної безпеки на різних рівнях;

ключових критеріїв оцінки рівня економічної безпеки;

змісту поняття «безпека» на різних рівнях економіки;

основних джерел та видів загроз економічній безпеці на рівні держави, регіону, підприємства;

розуміння механізму забезпечення економічної безпеки держави, регіону, підприємства;

– **уміння/навички:**

уміння здійснювати оцінку рівня економічної безпеки держави, регіону, підприємства за різними їх складовими;

уміння проводити оцінювання характеру та рівня загроз економічним інтересам України, регіону, підприємству;

уміння розробляти обґрунтовані напрями та заходи із забезпечення належного рівня економічної безпеки держави, регіонів, конкретного українського підприємства;

уміння готувати рекомендації, пропозиції до проектів зовнішньо- та внутрішньополітичних стратегій України, спрямованих на адекватну відповідь реальним та потенційним загрозам економічній безпеці України.

– **комунікація:**

збирати, інтерпретувати та застосовувати дані щодо визначення загроз та рівня економічної безпеки;

доносити результати проведеного дослідження аудиторії;

обґрунтовувати та аргументувати власну думку щодо рекомендованих рішень щодо забезпечення економічної безпеки.

– **відповідальність і автономія:**

спроможність самостійно проводити дослідження, визначити рівень економічної безпеки країни, регіону, організації;

спроможність нести відповідальність за результати досліджень, вироблення та ухвалення рішень щодо вирішення проблем забезпечення економічної безпеки на відповідних рівнях;

здатність відповідати за результати своєї діяльності.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Основи економічної безпеки держави, регіонів					
Тема 1. Сутність економічної безпеки	12	2	2		8
Тема 2. Національні інтереси та загрози національній економічній безпеці	12	2	2		8
Тема 3. Складові національної економічної безпеки	20	6	4		10
Тема 4. Проблеми та сучасні механізми забезпечення економічної безпеки України	14	2	2		10
Тема 5. Регіональна компонента забезпечення національної економічної безпеки: сутність і основні чинники економічної безпеки регіону	16	2	4		10
Разом за змістовим модулем 1	74	14	14		46
Змістовий модуль 2. Основи економічної безпеки організацій					
Тема 6. Загальні теоретичні положення економічної безпеки підприємства	12	2	2		8
Тема 7. Загрози економічній безпеці підприємств	12	2	2		8
Тема 8. Економічні злочини як фактор ризику економічної безпеки підприємства	12	2	2		8
Тема 9. Функціональні складові організації економічної безпеки підприємства	12	2	2		8
Тема 10. Методичні підходи до оцінки та аналізу економічної безпеки підприємства	16	4	4		8
Тема 11. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 2	76	14	14		48
Усього годин	150	28	28		94

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1.	Семінар – розгорнута бесіда Економічна безпека як багаторівнева система	2
2.	Семінар запитань і відповідей Визначення найбільш вагомих національних інтересів та загроз економічній безпеці держави	2
3.	Семінар з виконанням розрахункових задач Продовольча безпека в системі економічної безпеки держави	2
4.	Семінар з виконанням розрахункових задач Підходи визначення стану демографічної безпеки держави	2

5.	Семінар – дискусія Визначення проблем забезпечення економічної безпеки	2
6.	Семінар з виконанням розрахункових задач Регіональна компонента забезпечення національної економічної безпеки	2
7.	Семінар з виконанням розрахункових задач Регіональні диспропорції економічного розвитку як загроза безпеці національній економіки Захист групових проєктів	2
8.	Семінар запитань і відповідей Актуальність проблеми забезпечення економічної безпеки підприємства	2
9.	Семінар – дискусія Ідентифікація загроз економічній безпеці підприємства	2
10.	Семінар – дискусія Економічні злочини, які впливають на стан економічної безпеки підприємництва	2
11.	Семінар з виконанням розрахункових задач Функціональні складові організації економічної безпеки підприємства	2
12.	Семінар з виконанням розрахункових задач Визначення стану економічної безпеки організації: інтегральна оцінка	2
13.	Семінар з виконанням розрахункових задач Визначення стану економічної безпеки організації: методи оцінки ймовірності банкрутства	2
14.	Семінар запитань і відповідей Формування механізму забезпечення економічної безпеки підприємства Захист групових проєктів	2

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ практичного заняття	Вид роботи/бали				Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Захист групових проєктів / ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1						
Семінар 1	1		2			3
Семінар 2	1		2			3
Семінар 3		2	1		3	6
Семінар 4	1	2	1		3	7
Семінар 5	1		2			3
Семінар 6		2	1		5	13
Семінар 7	1	2	1	5	4	13
Разом змістовий модуль 1	5	8	10	5/5	15	48
Змістовий модуль 2						
Семінар 8	1		2			3
Семінар 9	1	3	2		3	9
Семінар 10	1		2			3
Семінар 11	1		2			3
Семінар 12			2			2
Семінар 13	1	3	2		5	17
Семінар 14		3	2	5	5	15
Разом змістовий модуль 2	5	9	14	5/6	13	52
Усього годин	10	17	24	21	28	100

Оцінювання студентів протягом семестру (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	100
35	35	30	

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	